

Metsälain uudistamisen tavoitteet, tulokset ja jatkotoimet

Neuvotteleva virkamies Satu Rantala

Maa- ja metsätalousministeriö

Puumarkkinatyöryhmä 7.2.2020

Metsälakimuutoksen tavoitteita

- Lisätä metsänomistajien **valinnanvapautta** ja **vastuuta** metsiensä käytössä ja hoidossa.

Arviointi: toteutunut hyvin

- Parantaa metsätalouden **kannattavuutta**, **selkiyttää** lainsäädäntöä ja parantaa oikeusturvaa, vaikuttaa positiivisesti metsien **monimuotoisuuteen** laajoilla alueilla ja **motivoida** metsänomistajia metsien hyvään hoitoon omien tavoitteidensa mukaisesti.

Arviointi: sekä onnistumisia että heikennyksiä

- Vähentää tarpeetonta **sääntelyä**, joka rajoittaa metsien rationaalista hoitoa ja käyttöä. Vastuu vähimmäisvaatimuksia paremmasta metsäomaisuuden hoidosta metsänomistajalle.

Arviointi: toteutunut hyvin; ehdotus seuraamusmaksusta rikesakon sijaan → selvitykseen

Metsien käsittelyn monipuolistuminen

- **Aktivoida** metsänhoitoon tasaikäisrakenteiseen metsänkasvatukseen ja uudistushakkuisiin kielteisesti suhtautuvia metsänomistajia => aktiivinen metsänhoito metsänomistajien omat tavoitteet huomioiden.
- Metsänomistajat **päyttävät**, miten aktiivisesti eri-ikäisrakenteista metsänhoitoa käytetään. Markkinoilla määräytyy niiden määrä sekä pienaukkohakkuiden ja poimintahakkuiden kantohinta suhteessa tavallisiin kasvatushakkuisiin.
- Käytännön kokemuksia ja tutkimustuloksia uusista menetelmistä oli lainsäädäntöä uudistettaessa vähän. Ei tästä syystä odotettu määrän nopeaa lisääntymistä. Käytännön **kokemusten lisääminen** edellytti lainsäädännön muutosta.

Arviointi: Lähtenyt hitaasti liikkeelle pinta-alallisesti, joskin kolmannes metsänomistajista ilmoittaa ainakin jossakin mitassa käyttävänsä; epäilevästi suhtautuvien osuus kasvanut.

→ Tarvitaan lisää tutkittua tietoa vaikutuksista ja soveltuvuudesta.

Metsätalouden kannattavuuden parantaminen

- Luoda edellytyksiä metsätalouden kannattavuuden parantamiselle
 - ikä- ja järeyskriteerien poisto
 - kasvatushakkuiden sääntelyn vähentäminen
 - luontaisen uudistamisen edellytysten parantaminen etenkin Pohjois-Suomessa
 - uudistusvelvoitteen poistaminen heikkotuottoisilta ojitetuilta turvemailta

Arviointi: ei suuria muutoksia, muutokset hitaita

→ Arvioitava uudelleen muutaman vuoden päästä.

Uudistamisvelvoitteen täyttäminen

- Metsän uudistamisvelvoite: taimikko viimeistään 10–25 vuoden kuluessa
- Taimikon kriteerit: taimet tasaisesti jakautuneina, keskipituus 0,5 metriä, kehittymistä ei uhkaa välittömästi muu kasvillisuus
- Yhteiset aikarajat ja kriteerit luontaiselle uudistamiselle ja metsänviljelylle asettavat menetelmät samanarvoiseen asetelmaan.
- Metsälain valvonnassa painopiste haluttiin muuttaa metsänuudistamisen tuloksen valvontaan.
- Puulajivalintaa väljennettiin, hyväksyttävillä puulajeilla ei enää tarkkaa kasvupaikkaraajausta.

Arviointi: uudistamistoimet nopeutuneet, muutoin ei suuria muutoksia, muutokset hitaita

→ Arvioitava uudelleen muutaman vuoden kuluttua.

Monimuotoisuuden turvaaminen

- Tavoitteena vaikuttaa positiivisesti metsien monimuotoisuuteen etenkin laajoilla alueilla
 - metsänkäsittelyn monipuolistuminen
 - heikkotuottoisten ojitettujen turvemaiden uudistamisvelvoitteen poistaminen
 - puulajivalinnan väljentäminen.

Arviointi: ei suuria muutoksia, muutokset hitaita

- Erityisen tärkeiden elinympäristöjen muodostamaa verkostoa täydennettiin.
 - Uudet elinympäristöt; metsäkorte-, muurain- ja lähdekorvet sekä Lapin letot

Arviointi: ei vielä kattavasti SMK:n rekisterissä → toimenpidetarve

- Erityisen tärkeiden elinympäristöjen ominaispiirteitä tarkennettiin, määrittelyyn lisättiin pienialaisuus ja selkeä erottuvuus ympäristöstä tai taloudellinen vähämerkityksellisyys.

Arviointi: tarkennus heikensi edellytyksiä monimuotoisuuden turvaamiseen

→ lisäselvityksiä ja jatkotoimet

Metsätietolaki ja tietohuolto

- Laki Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä (419/2011) ohjaa metsätietojärjestelmässä olevien tietojen käsittelyä
 - Tiedot säilytetään pysyvästi.
 - Jos tietoja päivitetään, tulee vanha tieto poistaa. Poikkeuksena lakiin perustuvan tai vireillä olevan tehtävän hoitaminen.
 - Tiedot todettava virheettömiksi ja laatuvaateet täyttäviksi.
- Vuoden 2018 alusta alkaen systemaattisempi työ tiedon laadun parantamiseksi
 - Metsäkeskuksen tulkintasuosituksen mukaiseksi – lainmukaisuus
 - Alueiden välisten tulkintaerojen poistaminen – tasapuolisuus
 - Aineiston keruuajankohdasta aiheutuvien erojen poistaminen
 - Virheiden poistaminen (sijainti-, tulkinta- ja rajausvirheitä; esim. suojelualueiksi muuttuneet kohteet edelleen aineistossa)
 - Digitalisoinnin tarpeet (esim. metsänkäyttöilmoitusten automaattitarkastukset ja luontotiedon liittäminen osaksi digitaalisia järjestelmiä).

Monimuotoisuuden turvaamisen jatkotoimet

- Metsäkeskus tuottaa uutta tietoa 10 §:n kohteista kaukokartoituksen ja maastotyön avulla (lakimuutoksessa lisätyt elinympäristöt, muut täsmennykset)
- Parannetaan muiden arvokkaiden elinympäristöjen tietoja Metsäkeskuksen tietokannassa
 - neuvonnallisena tietona metsänomistajalle ja hakkuuoikeuden omistajalle
 - aineistosta löytyy merkittävästi 10 §:n kohteita metsälakiaineistoon
- Selvitetään 10 §:n muutoksen monimuotoisuusvaikutukset vielä tarkemmin
 - *SMK:n resursseja lisätään em. töiden läpiviemiseksi, 2–7 vuotta*
 - *Saadaan tietoa toimenpiteiden sekä metsälain ja muiden lakien kokonaisvaikuttavuudesta; tietoja hyödynnetään myös tarkasteltaessa rajapintoja vuosina 2020–2021 uudistettavien luonnonsuojelulain sekä maankäyttö- ja rakennuslain kanssa, huomioidaan lakien erilaiset roolit.*

Monimuotoisuuden turvaamisen jatkotoimet

- Ajantasaiset SMK:n 10 §:n tulkintasuosituksukset
- HELMI-ohjelman mahdollisuudet laajojen suoalueiden suojelussa
- MMM:n riittävä rahoitus METSO-ohjelmaan
- Lisää neuvontaa ja ohjausta talousmetsien luonnonhoitoon
- Metsänhoitosuosituksien jatkuva ajantasaistus
- Luonnonsuojelulaki ja YM:n METSO-rahoitus, HELMI
- Sertifiointit
- Metsänomistajan omat päätökset

- Tutkimusta ja selvityksiä
- Viestintä

”Metsätuholaki on ollut juurikäävän torjunnan osalta suhteellisen onnistunut, mutta hyönteistuhojen torjunnan näkökulmasta laki ei ole nykyisellään kaikilta osin toimiva.”

Neuvotteleva virkamies Tatu Torniainen

Maa- ja metsätalousministeriö

Luonnonvaraosasto

7.2.2020

Metsätuholain tavoitteena on varmistaa, ettei puunkorjuussa ja puutavaran varastoinnissa heikennetä metsien terveydentilaa

Arvioinnissa keskityttiin seuraaviin pääkysymyksiin:

- Hyönteistuhojen torjunta
 - Tavoitetta arvioitiin kirjanpainajan ja ytimennävertäjän osalta liittyen metsätuholaissa säädettyihin puutavaran poistopäivämääriin ja niiden käytännön toimivuuteen eri puolille maata säädetyillä vyöhykkeillä (A-, B- ja C-vyöhykkeet, etelästä pohjoiseen).
- Juurikäävän torjunta
 - Metsätuholain muutos (2016) teki juurikäävän torjunnasta velvoittavaa.
 - Arvioinnissa selvitettiin, tulisiko torjuntavelvoite laajentaa koskemaan myös turvemaidella kasvavia männiköitä, ja onko kantokäsittelyn nykyinen maantieteellinen rajausta tarkoituksenmukainen.
- Ammattimaisen toiminnanharjoittajan omavalvontavelvollisuus
 - Ammattimaisen toiminnanharjoittajan on valvottava puutavaran poiskuljettamisen määräaikoja, nimettävä vastuuhenkilö, tarvittaessa omavalvontailmoituksen tekeminen Metsäkeskukselle.

Arvio metsätuholain keskeisistä muutoskohdista

Kirjanpainajan aiheuttamien tuhojen torjunta

- Kirjanpainajan osalta B-vyöhykkeen lämpösummat ovat täyttyneet suurelta osin samassa tahdissa vyöhykkeen A kanssa. Takaraja 24.7. on B-vyöhykkeelle on selvästi liian myöhäinen.
 - *Ehdotus: Aikaistetaan kuusipuutavaran ja vaurioituneiden puiden poistoa metsästä B-alueella. Nykyisen lain mukaisen B-alueen (keskinen Suomi) päivämäärät ja poistovelvoite yhdenmukaistetaan A-alueen (eteläinen Suomi) kanssa.*

Männyn ytimennävertäjän aiheuttamien tuhojen torjunta

- Ytimennävertäjän kohdalla poistopäivämäärät eivät ole olleet riittäviä lähestulkoon minään vuonna 2000-luvulla. Laji ei kuitenkaan aiheuta valtakunnan tasolla merkittäviä tuhoja.
 - *Ehdotus: Ytimennävertäjätuhojen laajuutta ja niiden vaikutusta tulisi tutkia laajemmin ennen mahdollista lakimuutosta, käynnistetään selvityshanke.*

Arvio metsätuholain keskeisistä muutoskohdista II

Juurikäävän torjunta

- Tutkimustulokset osoittavat männyn tyvitervastaudin olevan verraten yleinen turvemilla. Myös nykyinen laki on mahdollistanut kätökäsittelyn turvemaiden männiköissä
 - *Ehdotus: Ulotetaan torjuntavelvoite myös turvemilla kasvaviin männiköihin.*
- Alueellinen rajausta kantokäsittelyn pakollisuudesta on kohtuullisen onnistunut, ilmaston ennakoitu lämpeneminen lisää kuitenkin tuhoriskiä koko maassa
 - *Ehdotus: Pakollisen torjunnan rajausta on tarkasteltava uudelleen määräajoin.*

Toimijoiden omavalvontavelvollisuus

- Seurantatiedon perusteella omavalvontavelvollisuus on parantanut kantokäsittelyn laatua.
- Toisaalta velvollisuudet mm. puutavaran poistopäivämäärien osalta koskevat vain puutavaran omistajaa tai hakkuuoikeuden haltijaa, jolloin puukaupan välittäjät jäävät ulkopuolelle
 - *Ehdotus: tarkastellaan ammattimaisesti puuta välittävien ja omaa korjuutoimintaa harjoittavien toimijoiden sisällyttämistä omavalvontavelvollisuuden piiriin.*

Hallinnolliset kehittämistarpeet

- Arvionitiselvitys suosittaa, että metsälain ja metsätuholain rikkomusten sanktioinnissa tulisi harkita sakkorangaistuksen sijasta hallinnollista seuraamusmaksua.
 - *Ehdotus: Asia selvitetään tarkemmin metsätuholain päivityksen yhteydessä.*

Jatkotoimet

Aikataulu

- Hallituksen esitys valmistuu viimeistään vuoden 2021 syksyllä. Aikataulu mahdollistaa perusteellisen selvityksen ytimennävertäjätuhojen osalta.
- Lakimuutokset vaativat toimijoilta muutoksia puunkorjuun suunnitteluun. Sen vuoksi ehdotetaan, että laki astuisi voimaan vuoden 2022 alusta.

Tietotarpeet

- Selvitetään ytimennävertäjien aiheuttamat kasvutappiot.
 - Tavoitteena on selvittää ytimennävertäjien puutavarapinojen ja varastopaikkojen läheisyydessä sijaitseville mäntymetsille aiheutuvien kasvutappioiden taso.
 - Hanke käynnistetään kuluvana vuonna, lisää tietoa lakimuutosten tarpeesta.

Kiitos!